

Afdækning af litteracitet

.....
Tekst- og opgavesamling B

Dari

Til elever, der læser og skriver på
dari som stærkeste sprog

Introduktion

Denne tekst- og opgavesamling anvendes sammen med samtaleark, Spor B.

Tekst- og opgavesamlingen indeholder **tre tekster**:

- Tekst 1: Løven og ræven
- Tekst 2: Skorpionen – et spindeldyr med brod
- Tekst 3: Søvn

Materialet til hver tekst består af **tre dele**:

1. Selve teksten
2. Elevens svarark med spørgsmål til teksten
3. Rettevejledning til tekstens spørgsmål.

Information om **valg af tekst** til eleven finder du i **samtaleark B**.

Anvendelse af tekst- og opgavesamling

Print tekst, elevens svarark og rettevejledning enkelt-sidet og i farver. Giv eleven teksten og elevens svarark og hav selv rettevejledningen liggende foran dig, mens eleven læser teksten og løser opgaverne, så du løbende kan notere elevens svar.

Giv gerne tolken kopier af tekster og elevens svarark, både på dansk og på elevens sprog.

Instruktionerne til, hvordan du gennemfører opgaverne i forbindelse med teksterne, finder du i samtalearket til Spor B.

Skriv elevens svar på opgaverne i dette materiale. Vær opmærksom på, at svarfelterne, f.eks. "Ja" og "Nej", kommer i en anden rækkefølge på elevens svarark, hvis der er tale om et sprog med læseretning fra højre til venstre.

Om oversættelserne

I nogle tilfælde bruges forskellige variationer af det samme sprogs skriftsprog i forskellige lande eller i forskellige

dele af et land. Hvis der findes et officielt standardskriftsprog, er dette anvendt i oversættelserne af de tre tekster.

Tekst 1: "Løven og ræven"

شیر و روباه

شیری در غارش دراز کشیده بود.
 او شب و روز را در آنجا دراز می کشید.
 از او تنها نعره های کوتاه و ضعیف به گوش میرسید.
 حیوانات فکر میکردند که او مریض است و دلشان به حال شیر میسوخت.
 آنها شروع کردند که با تحفه های خرد به داخل غار شیر بروند.

اما روباه داخل غار نشد.
 شیر با صدای نرم پرسید:
 - دوست من، تو چرا داخل نمیایی؟ دیگران همه اینجا بودند.

روباه گفت:
 - من میخواستم که بیایم، اما رد پاها را دیدم و ترسیدم.
 تمام رد پاها به داخل غار تو میروند اما هیچ کدام از غار بیرون نمیشوند.
 به همان خاطر بیرون می مانم.

Billede: I-K. Eriksson.
 Tekst: K. Aronsson & S. Ottosson, Min läsebok. 1993. Bearbejdet.

Tekst 1: "Løven og ræven" - Elevens svarark

سوالات مربوط به "شیر و روباه"

به سوالات ذیل در مورد متن، جواب بلی و یا نه بدهید.

(Nej) (Ja)

بلی نه

1. آیا شیر همیشه در غارش بود؟
2. آیا روباه داخل غار شیر شد؟
3. آیا روباه به شیر تحفه داد؟
4. آیا شیر حیوانات دیگر را خورده بود؟

شما به سوالات ذیل تقریری جواب میدهید.

5. آیا شما میتوانید با کلمات خودتان به طور خلاصه توضیح بدهید که متن در مورد چی است؟
6. آیا شما فکر میکنید که شیر مریض بود؟ آیا می‌توانید بگویید که شما چگونه فکر می‌کنید؟
7. آیا روباه نظر به دیگر حیوانات زیرکتر بود؟ آیا می‌توانید بگویید که شما چگونه فکر می‌کنید؟
8. آیا شما فکر میکنید که میتوانید چیزی از این قصه یاد بگیرید؟ آیا می‌توانید بگویید که شما چگونه فکر می‌کنید؟

Tekst 1: "Løven og ræven" - Rettevejledning

Teksttype: Skønlitterær, fortællende tekst (fabel).

Billedet kan fremme fortolkningen af den implicite information i teksten. For at forstå historien, må læseren være i stand til at læse mellem linjerne. Fablens morale udtrykkes ikke i teksten.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Var løven i sin grotte hele tiden?	X		☐	☐
2	På linjerne	Gik ræven ind til løven?		X	☐	☐
3	Mellem linjerne	Gav ræven løven gaver?		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Havde løven ædt de andre dyr?	X		☐	☐

Kommentarer:

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbne spørgsmål

Formålet med de åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

Spørgsmålene stilles og besvares mundtligt.

6. (Mellem linjerne) Tror du, at løven var syg? Hvordan kom du frem til det?

Kommentarer:

7. (Mellem linjerne) Var ræven klogere end de andre dyr? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

8. Tror du, man kan lære noget af den her fortælling? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål bag linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod"

گژدم - عنكبوت نیش دار

داخل کردن انگشت در سوراخ های کوچک در دیوارها و یا بین سنگ ها در مناطق گرمسیر کار عاقلانه نمیباشد. در صورتی که بوت ها یک مدتی خالی بوده اند، قبل از پوشیدن داخل آنها را باید تکان داد. چون آنها شاید هیچ هم خالی نباشند. چون گژدم ها روشنایی را خوش ندارند بلکه روزها را در سوراخ ها و جایهای تاریک سپری میکنند. گژدم ها در سر تا سر دنیا در مناطق گرمسیر زندگی میکنند اما کمتر به نظر میرسند.

با نیش خود طعمه را میکشند

گژدم ها واقعا میتوانند زهری باشند حتی اگر چه انواع زیادی از آنها برای ما انسان ها کشنده نمیباشند. آنها بستگی به چگونه گی نوع شان بین یک تا بیست سانتی متر دراز میشوند، اما همه شان یک نیش زهرالود در ختم دم شان دارند. زمانی که یک گژدم طعمه را بخواهد بکشد، دم خود را بالای پشت خود خم کرده و طعمه را که محکم در چنگال خود گرفته نیش میزند. یک گژدم وحشت زده به سرعت به اطرافش میچرخد تا بتواند تمام وقت نیش خود را در مقابل دشمن هدف بگیرد.

از طرف شب گژدم ها عنكبوت های بزرگ و دیگر حشرات کوچک را شکار میکنند. آنها با چنگال های پیشرو محیط اطراف خود را حس میکنند، طعمه خود را محکم گرفته و آنرا با نیش زهر الود خود میکشند.

Fotografi: Wikimedia Commons.
Tekst: K. Åström, Boken om världen. 2001.

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod" - Elevens svarark

سوالات در مورد « گژدم »

به سوالات ذیل در مورد متن، جواب بلی و یا نه بدهید.

(Nej) (Ja)

1. آیا گژدم ها تاریکی را خوش دارند؟
2. آیا همه گژدم ها میتوانند آدم ها را بکشند؟
3. آیا تمام گژدم ها به یک اندازه بزرگ هستند؟
4. آیا گژدم ها طعمه خود را با چنگال هایشان میگیرند؟

به سوال های ذیل تقریری جواب بدهید.

5. آیا شما میتوانید با کلمات خودتان به طور خلاصه توضیح بدهید که متن در مورد چی است؟
6. در متن فوق در مورد گژدم نوشته شده که داخل بوت ها را قبل از پوشیدن تکان باید داد. چی فکر میکنید چرا این کار را باید کرد؟ آیا می‌توانید بگویید که شما چگونه فکر می‌کنید؟

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod" - Rettevejledning

Teksttype: Beskrivende faktatekst.

Billedet kan skabe en vis forforståelse. Informationen i teksten er primært udtrykt eksplicit, men det kræver, at elever læser mellem linjerne for at kunne besvare de åbne spørgsmål. Teksten indeholder nogle emnespecifikke ord.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Kan skorpioner lide mørke?	X		☐	☐
2	På linjerne	Kan alle skorpioner slå mennesker ihjel?		X	☐	☐
3	På linjerne	Er alle skorpionarter lige store?		X	☐	☐
4	På linjerne	Fanger skorpionen sit bytte med klørne?	X		☐	☐

Kommentarer:

Spørgsmålene 5-6 stilles og besvares mundtligt.

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbent spørgsmål

Formålet med det åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

6. (Mellem linjerne) I teksten om skorpionen står der, at man bør ryste sine sko. Hvorfor tror du, at man bør gøre det? Kan du fortælle, hvorfor du tror det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 3: "Søvn"

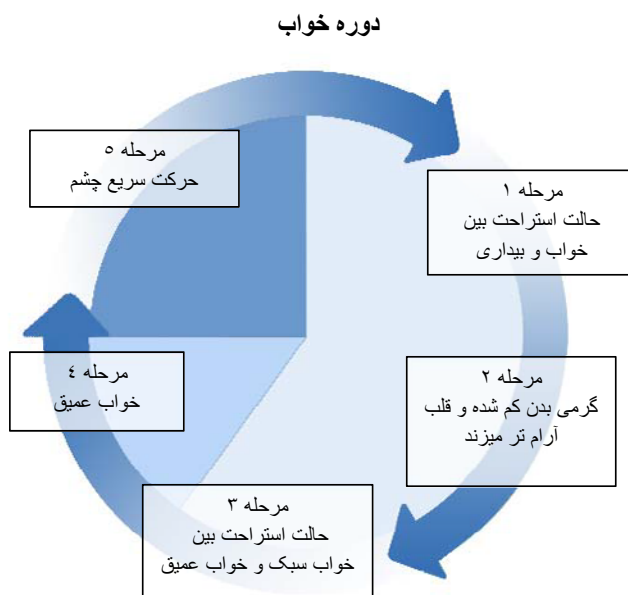
خواب

همه نیاز به خواب دارند، چه انسانها و چه حیوانات. اما چرا؟ حتی محققین پاسخی به این سوال ندارند. و یا زمانی که ما خواب میکنیم چه اتفاق میافتد. ولی در اینکه ما ضرورت به خواب داریم هیچ جای شکی وجود ندارد. بدون خواب ما میمیریم.

خواب یک نوع استراحت است. گرچه شما متوجه آنچه در اطراف تان میافتد نمی‌شوید. به یک معنای دیگر میتوان گفت که شما در حالت بیهوشی هستید زمانی که خواب هستید، اما نه آنقدر عمیق که نتوانید بیدار شوید.

دوره خواب

خواب در دوره‌های متکرر که تقریباً ۹۰ دقیقه طول میکشد انجام می‌گیرد. هر دوره خواب متشکل از پنج مرحله میباشد. دیاگرام دوره های خواب را ببینید.

حرکت تند چشم در خواب و خواب عمیق

مرحله پنجم خواب به نام حرکت سریع چشم میشود. آن موقع چشمان به سرعت حرکت میکنند و ما خواب میبینیم. خواب این مرحله سطحی است به این معنی که ما عمیق نمیخوابیم. در خواب مرحله حرکت سریع چشم در هر ۹۰ دقیقه تکرار میشود و در حدود یک در چهار دوره خواب ما را تشکیل میدهد. مرحله دیگر خواب عمیق است. در این مرحله بدن بهبودیت حاصل میکند و ما بهتر میتوانیم چیز های جدید را یاد بگیریم. در طول خواب عمیق دانش کسب شده تقویت میابد تا به آسانی در حافظه ما حفظ شود.

جبران خواب

اگر شما روزی را تا نا وقت بیدار باشید شاید شما این طور فکر کنید که شب بعدی ضرورت به دو برابر خواب دارید. اما این صحیح نیست. بدن به آسانی جبران خواب از دست رفته را میکند. زمانی که شما کم خوابیده باشید آن را با خواب عمیقتر جبران میکنید.

Tekst 3: "Søvn" - Elevens svarark

سوالات در مورد "خواب"

کدام یک از اظهارات ذیل با آنچه که در متن در باره خواب نوشته شده مطابقت دارد؟ با علامه گذاری یک چلیپا در خانه خالی های بلی و خیر به هر یک از اظهارات جواب بدهید.

(Nej) (Ja)
خیر بلی

۱. محققین میدانند که چرا انسان نیاز به خواب دارد.
۲. در مرحله حرکت سریع چشم انسان سطحی میخوابد.
۳. بخش بزرگی از شب را ما خواب میبینیم.
۴. انسان قبل از مرحله حرکت سریع چشم آسانتر بیدار شده میتواند تا بعد از آن مرحله.

با قرار دادن یک چلیپا در چهارخانه برای جوابی که فکر میکنید درست است جمله را ادامه بدهید. شما فقط یک چلیپا میتوانید بگذارید.

۵. اگر انسان یک یا دو شب کم خوابیده باشد...
 - A ضرورت به دو برابر خوابیدن در شب بعدی دارد تا جبران کمخوابی را کند.
 - B بدن میتواند با خوابیدن عمیق تر در شب بعد جبران کمخوابی را کند.
 - C باید شب بعدی زودتر بخوابد تا جبران کمخوابی را کند.

۶. به سوال ذیل تقریری جواب بدهید.
آیا شما میتوانید با کلمات خودتان به طور خلاصه توضیح بدهید که متن در مورد چی است؟

Tekst 3: "Søvn" - Rettevejledning

Teksttype: Forklarende faktatekst.

Diagrammet viser søvncyklussens forløb og fordelingen mellem de forskellige søvnstadier. Teksten indeholder flere emnespecifikke ord. Teksten kan forstås uden diagrammet, men spørgsmål 3 og 4 kræver, at eleven kan læse diagrammet og drage en konklusion på baggrund af informationen.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Forskere ved, hvorfor mennesker har brug for søvn		X	☐	☐
2	På linjerne	Under drømmesøvnen sover man overfladisk	X		☐	☐
3	På linjerne	Vi drømmer størstedelen af natten		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Det er lettere at blive vækket før drømmesøvnen end efter drømmesøvnen		X	☐	☐
5	På linjerne	Hvis man har sovet for lidt en eller to nætter...				
		A. har man brug for at sove dobbelt så meget den næste nat, for at indhente søvnen.				☐
		B. kan kroppen kompensere for det ved at sove dybere den næste nat.		X		☐
		C. må man gå i seng ekstra tidligt den næste aften, for at indhente den tabte søvn.				☐

Kommentarer:

Genfortælling

Spørgsmål 6 stilles og besvares mundtligt.

6. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning: